

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13, Telefon 2440 in 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Amerika in črtanje vojnih dolgov

PO GOVORU SENATORJA BORAH V RADIU.

Na vsa prizadevanja Evrope, da bi se Amerika pridobila za sporazum o znižanju ali črtanju medzavezniških vojnih dolgov, so v washingtonski Beli hiši odgovarjali s trdovratnim: Ne! Šli so pri tem tako daleč, da so celo ogorčeno protestirali, da bi se nemške reparacije spravljale v kakršnokoli zvezo z medzavezniškimi vojnimi dolgi, in ko je bil sklenjen v Lozani takozvani »gentlemenski agreement«, po katerem se sporazum o reparacijah ratificira samo tedaj, če se doseže primeren aranžma z Združenimi državami, je završalo po ameriškem političnem svetu in tisku kakor v sršenovem gnezdu. Nihče ni zato pričakoval, da bi v Washingtonu spremenili svoje stališče, najmanj pa pred predsedniškimi volitvami, razpisanimi za mesec november. Zato pomeni govor predsednika zunanjepolitičnega odbora ameriškega senata g. Boraha, izrečen te dni v radiu, za javnost pravo pravcato senzacijsko največjega stila.

Senator Borah, znan po svojem velikem uplivu v ameriški politični javnosti, ki presega celo Hooverjevega, je namreč čisto nepričakovano spremenil svoje naziranje in izjavil, da se bo treba prej ali slej sprijazniti z mislijo znižanja ali celo črtanja medzavezniških vojnih dolgov. Borah je najprej zagovarjal misel, naj bi Amerika sama sklicala svetovno gospodarsko konferenco, na kateri bi se razpravljalo o tem velevažnem problemu. Ta konferenca bi morala biti logična posledica konference v Lozani in bi morala zasledovati njene smernice. Prišel bo dan, je dejal Borah, ko bo v interesu Amerike same, da se odloči za ponovni pregled vprašanja medvojnih dolgov. Vojni dolgi so sicer veljavni in se ne dajo enostransko odstraniti s sveta, toda vprašanje je, če bi imela Amerika korist od trdovratnega vztrajanja in nepopustljivosti. Ta svetovna konferenca bi pa morala razpravljati tudi še o drugih sličnih vprašanjih. Posvetovati bi se morala in ponovno sklepati o nemških reparacijah, o vzpostavitvi zlatega standarda, o pomoči osrednji Evropi in Balkanu itd. Nadalje bo pa moralo prej ali slej priti tudi do črtanja onega člena versajske mirovne pogodbe, ki govori o vojni krivdi Nemčije. Tako bi se šele končala svetovna vojna, ki traja že 18. let. Lozanska konferenca pomeni konec dobe, ko je vladala politika nasilja, in Borah trdno upa, da se začneja nova era.

Nekateri listi zatrjujejo sicer, da je Borah govoril kot zasebnik, ne da bi se bil prej sporazumel s Hooverjem, ameriška javnost pa je njegov govor sprejela z velikim navdušenjem, in to je važnejše

kakor vprašanje značaja govora samega. Javnost zatrjuje, da je bila Amerika vedno za črtanje dolgov, da se je pa vedno bala in se še boji, da ne bi Evropa denarja, ki bi ga ji podarile Združene države, porabila za nova oboroževanja. Tudi Borah sam je, vprašan po smislu svoje izjave, dejal, da bo Amerika odpustila Evropi njene dolge samo v primeru, če bo razorožitvena konferenca prinesla vseskozi pozitiven rezultat. Javnost se torej strinja z Borahom, in nam se zdi, da kljub vsemu zatrjevanju vendarle ni govoril tako zasebno in brez Hooverjeve vednosti. Zdi se nam še več, da je bil njegov govor celo naročen, da uglaadi pot Washingtonu do kapitulacije, ki je po »gentlemanskem agreementu« neizbežna.

Po tem lozanskem sporazumu je bila namreč Amerika postavljena pred alternativo, da vztraja pri svojih terjatvah in doživi gospodarski bojkot Evrope ali pa da terjatve črta in še zanaprej trguje z Evropo. Ta grožnja, ki sicer ni bila nikjer jasno izrečena, ki pa zveni izza vsake besede pogodbe, pred meseci še ne bi bila izvedljiva, zato se je Amerika ni bala, izvedljiva pa je po Lozani, in od tod ta nenadna popustljivost. Že nekaj mesecev opažajo v Washingtonu in zlasti še v trgovskem središču New Yorku, da se Evropa vedno bolj oddaljuje od ameriškega trga, deloma res zaradi zmanjšane kupne moči in zato omejenega konzuma, še več pa zaradi ameriške intran-sigentnosti v vprašanju političnega sodelovanja in ureditve političnih dolgov. Velik del ameriške krize, zlasti še brezposelnosti, je posledica tega oddaljevanja Evrope. In tako so ameriški gospodarstveniki prišli do zaključka, da je več vredno redno in povečano trgovanje z Evropo, ko pa neizprosno izterjevanje vojnih dolgov. Senator Borah je torej govoril le to, kar mislijo in žele ameriški velekapitalisti in veleindustriji.

Pogoje, pod katerimi bi Amerika terjatve znižala ali črtala, je navedel v prvi vrsti pač zaradi tega, da bi lahko še vsaj po neki ceni prodal končno kapitulacijo, ki naj ne bi zato izgledala kot kapitulacija, ampak velikodušna in plemenita gesta. Vprašanje pa je, če se bodo dale te koncesije izterjati? Francoski tisk, ki Boraha ne ljubi preveč, ker je stal vedno na protifrancoski strani, se drži zelo rezervirano in pravi odkrito, da Francija rajše še nadalje odplačuje Ameriki vojne dolge, ko da bi ji žrtvovala svojo svobodo politične akcije. Zaveda se pač, da je sedaj Amerika tista, ki ji je ureditev medzavezniških vojnih dolgov bolj nujno potrebna, ko pa Evropi.

Nova politika Amerike

POTOVANJE SENATORJA BORAH PO ZDRUŽENIH DRŽAVAH. BORAHOVA AKCIJA V SKLA DU S POLITIKO VLADE.

WASHINGTON, 28. julija. Senator Borah je izjavil časnikarjem, da bo kmalu odšel na potovanje po Združenih državah, na katerem bo obiskal vsa večja središča in govoril o svojem predlogu glede sklicanja svetovne gospodarske konference in ureditve medzavezniških vojnih dolgov. Črtanje teh dolgov je mogoče samo tedaj, če evropske in vse ostale države znižajo oboroževanje vsaj za 50 odstotkov. Če se pa hoče, da se bo svetovna gospodarska konferenca zaključila s pozitivnim uspehom, potem bo morala na

njej sodelovati tudi sovjetska Rusija.

V političnih krogih se zatrjuje, da odhaja Borah na pot s tihim dovoljenjem predsednika Hooverja in vlade. Obenem se naglašja, da pomenjajo Borahove izjave začetek nove politike ameriških Združenih držav. Reuterjev dopisnik pa trdi, da se vlada sama zaenkrat še ne bo ukvarjala s temi vprašanji. Hoover in Stimson sta baje mnenja, da sedanji trenutek (pred volitvami) ni ugoden za tako akcijo.

Smrtna obsodba morilca Gorgulova

OBRAVNAVA PROTI ATENTATORJU GORGULOVU, POLNA ZANIMIVIH INCIDENTOV IN DRAMATIČNIH PRIZOROV SE JE VČERAJ KONČALA. — VPRAŠANJE POMILOSTITVE.

PARIZ, 28. julija. Za obravnavo proti morilcu predsednika francoske republike Doumerja, ruskemu emigrantu dr. Pavlu Gorgulovu, ki se je pričela v ponedeljek popoldne pred pariškim porotnim sodiščem in je trajala tri dni, je bilo tako veliko zanimanje, da je morala policijska oblast poslopje zaščititi.

Pri obravnavi je obtoženec napravil vtis človeka, ki je vdan v svojo usodo. Čitanje obtožnice je poslušal z napeto pozornostjo in na vsa vprašanja odgovarjal zelo odločno. Ko je predsednik sodišča opisal obtoženčovo življenje in sporočil, da se je Gorgulov boril proti Nemčiji in bil celo dvakrat odlikovan, po vojni pa član tajne protikomunistične organizacije, je obtoženec zaklical proti občinstvu, da je apostol, ki umira za svoje ideje. Na vprašanje, zakaj je umoril predsednika Doumerja, je obtoženec odgovoril, da ga je k temu dejanju gnala neka skrivnostna sila.

Pri obravnavi, zaslišanju obtoženca in pričo so nastali večkrat zanimivi dramatični prizori.

Obtoženčevi branitelji in nekateri strokovnjaki so hoteli dokazati, da je Gorgulov duševno in moralno manj vreden, in

da ni v celoti odgovoren za svoje dejanje. Državni tožilec pa je dokazal, da je Gorgulov odgovoren za svoje krvavo dejanje, navadna propalica in sadist ter predlagal smrtno kazen.

Po daljšem posvetovanju so se porotniki prepričali o obtoženčevi krivdi, na kar je sodni dvor izrekel smrtno obsodbo.

PARIZ, 28. julija. Po obsodbi morilca predsednika Doumerja dr. Pavla Gorgulova, katero je javnost sprejela z velikim odobravanjem, je glavno zanimanje vprašanje, če bo obsojenec zaprosil za pomilostitev. Gorgulov je že poprej izjavil, da hoče umreti, in sicer ne kot navaden zločinec pod giljotino, temveč kot vojak pred puškami. Zagovorniki se zato trudijo, da bi ga pregovorili in bi prošnjo za pomilostitev podpisal. Če pa prošnja ne bi bila ugodno rešena, potem bi bil Gorgulov justiciran koncem avgusta ali v začetku septembra. Po Parizu so se razširile tudi vesti, da je bila včeraj vdova po pokojnem Doumerju v Elyseejski palači, kjer je zaprosila predsednika Lebruna in njegovo ženo za pomilostitev morilca njenega moža.

General Giesel o ultimatu Srbiji

ČLANEK BIVŠEGA AVSTRIJSKEGA POSLANIKA V SRBIJI O USODNIH DNEH LETA 1914.

DUNAJ, 28. julija. General Giesel, ki je l. 1914. kot avstrijski poslanik v Beogradu izročil Srbiji avstrijski ultimatum, je objavil v »Neue Freie Presse« nekaj podrobnosti o izročitvi tega ultimata. Giesel ne objavlja sicer nobenih posebno novih momentov, njegov članek je pa vendar zanimiv.

Avtor pravi, da je dobil z Dunaja instrukcije 23. julija l. 1914. Dobil je šifrirano brzojavko, v kateri mu je bilo naročeno, naj odgodi izročitev ultimata za

18 ur, ker bo med tem časom zapustila francoska vojna mornarica nemško luko Kronstadt. S tem se omogoči Rusiji in Franciji, da se sporazumeta o postopanju glede ultimata Srbiji.

Sicer pa je bil general Giesel, kakor trdi, le kurir, ki mu je bilo naročeno izročiti srbski vladi dokument, prepovedano pa razpravljati o njem. Nadalje trdi Giesel, da je Srbija bila pripravljena ultimatu sprejeti, preprečila pa je to Rusija.

Novi zagrebški župan

BEOGRAD, 28. julija. Agencija Avala poroča, da je s krajevim ukazom in na predlog ministra notranjih zadev imenovan za župana mesta Zagreba dr. Ivo Krbeček, profesor zagrebškega vseučilišča, za podžupana pa Jakoba Pavlića, mizarški mojster v Zagrebu. Z drugim ukazom je pa razrešen dolžnosti dosedanji podžupan A. Mahnik in odlikovan z redom jugoslovenske krope drugega reda.

Društvo narodov in Japonska

NEWYORK, 28. julija. »New York Times« poroča, da je poročilo voditelja preiskovalne komisije sira Laytona za Japonsko zelo neugodno in bo povzročilo nelagodni spor med Japonsko in Društvom narodov. V poročilu se navaja, da nemiri v Mandžuriji niso bili tako nevarni, da bi opravičevali japonsko okupacijo.

Katastrofa nemške šolske ladje

VSA NEMČIJA ŽALUJE ZA MLADIMI ŽRTVAMI STRAŠNE NESREČE.

KIEL, 28. julija. V torek popoldne se je v Baltičkem morju potopila nemška šolska ladja »Niobe« in z njo vred 69 mož posadke. Po poročilih nemške admiralitete se je rešilo samo 38 gojencev. Vest o katastrofi je navdala z veliko žalostjo vso nemško državo, zlasti nemško vojno mornarico, ki je izgubila cel razred svojih bodočih mornariških častnikov. Katastrofo je povzročil nenaden in silen sunek viharja, ki se je zagnal z vso silo v razpeta jadra, da se je ladja v hipu prevrnila in potopila.

BERLIN, 28. julija. Vsa Nemčija žaluje radi katastrofe »Niobe« in žalostne smrti 69 gojencev. Državni predsednik

von Hindenburg je poslal poveljniku državne mornarice sožalno pismo, v katerem ga prosi, naj sporoči njegovo sožalje tudi staršem in sorodnikom nesrečnih žrtv. Brzojavno sta izrekla sožalje tudi italijanski in danski kralj. Vsa državna in mnoga druga poslopja so izvesila žalne zastave. V radiu so bile prepovedane vse zabavne in plesne prireditve, prav tako tudi v javnih lokalih. Med 40 rešenih je tudi poveljnik ladje, kapitan Ruhfuss, ki je v trenutku nesreče padel s krova in bil tako rešen smrti. Preiskava je ugotovila, da ni nesreče nihče kriv, »Niobe« je postala žrtev viharja.

Shod v Hotinji vasi

Poslanec Krejči med volilci.

V nabito polnih prostorih gostilne Primec v Hotinjavasi je bil včeraj shod, na katerem so govorili poslanec g. Krejči, okrajni glavar g. Milan Makar in g. Davorin Lesjak. Shod je otvoril predsednik okrajne organizacije JRKD g. Franc Čiček ter v toplih besedah pozdravil došle goste kakor tudi zbrane poslušalce, katerih je bilo preko 100. Živahno pozdravljen je spregovoril prvi narodni poslanec g. Krejči, ki je obrazložil poslušalcem delo in uspeh v narodni skupščini. Govoril je o razbremenitvi kmeta, žitnem monopolu, vinskem zakonu ter zanimal razne neresnične vesti, ki so razširjene med ljudstvom. Povdarjal je nadalje tudi, da o spremembi režima in inflaciji danes ne more biti govora. Za njim se je oglašil g. Davorin Lesjak, predsednik ruske organizacije JRKD ter v globoko zamišljenem govoru obrazložil pomen organizacije. Po končanem govoru g. Lesjaka se je g. Čiček ponovno zahvalil tako govornikom kakor poslušalcem in otvoril obširno debato, pri kateri so kmetje in delavci v domačih besedah obrazložili narodnemu poslancu svoje težnje. G. poslanec je obljubil med drugim, da bo interveniral za uvedbo novega jutranjega vlaka za Maribor, da se s tem izpolni velika želja železničarjev in delavcev, ki morajo sedaj hoditi peš na delo v mesto.

Iz zdravstvene službe.

Iz Maribora je premeščena k higijenskem zavodu v Ljubljani zdravnica ga. dr. Amalija Šimenčeva in obenem imenovana za višjo pristavino.

Iz državne službe.

Iz Murske Sobotice je po službeni potrebi remeščen v Krkonjičgrad katastrski geometer Joško Hugon Bajuk, profesor na realni gimnaziji v Ptuj.

Iz banovinske službe.

Sekundarni zdravnik dr. Stanko Lutman je iz tukajšnje splošne bolnišnice premeščen v javno bolnišnico v Slovenjgradcu. Anica Birgmajerjeva pa je imenovana za banovinsko uradnico pri združenem zdravstveni občini v Dolnji Lendavi.

Zlet jugoslovanske gasilske zveze.

Jugoslovanska gasilska zveza priredi v nedeljo 14. avgusta ob priliki proslave šestdesetletnice slovenjgraškega gasilnega društva zlet v Slovenjgradcu.

Prošnje za sprejem v učiteljsko službo.

Prosnetno ministrstvo je objavilo nova navodila za učiteljske abituriente, ki prosijo za učiteljsko službo. Prosilec mora priložiti prošnji krstni list, zdravniško spričevalo, нравstveno spričevalo, policijsko potrdilo, da sme vstopiti v državno službo (to velja samo za poročene), nadalje mora priložiti potrjeno potrdilo roditeljev ali varuha, da lahko vstopi v službo (velja samo za nedoletne), potrdilo o državljanstvu, potrdilo o diplomskem izpitu, potrdilo vojaške oblasti o ureditvi vojaške obveznosti, potrdilo pristojnega sodišča, da prosilec ni v konkurzu ali pod varštvom ter da ni bil obsojen na izgubo častnih državljanških pravic. Vsake-mu originalu je treba priložiti dva prepisa, ki morata biti kolekovana z 2 Din. Prošnja pa mora biti kolekovana s 5 Din.

Dva duhovniška jubileja.

Na Polzeli so te dni pri tamkajšnjem župniku g. Jodlu obhajali 40letnico mašništva: upokojena celjska profesorja Anton Cestnik in Jože Kardinar ter Anton Podvinski, dekan v Zavrču, Jože Weixl, dekan v Ljutomeru, France Lom, dekan v Šmarju pri Jelšah, sevniški župnik Janez Doberšek in polzelski župnik Ivan Jodl. V Mariboru pa so te dni slavili 30letnico mašništva: veroučitelj Martin Petelinšek, France Močnik, župnik pri Sv. Štefanu in črešnjevski župnik Alojzij Zamuda.

Iz Narodne strokovne zveze.

Podružnica Narodne strokovne zveze vabi svoje članstvo, da se udeleži to nedeljo prireditve »Nanosa« pri Renčlju na Pobrežju. Zbirališče ob 15. uri na Kralja Petra trgu.

Tujski promet z Madžarsko.

V Budimpešti je bila te dni sklenjena preliminarne pogodba med zastopniki naše države in Madžarske, po kateri bodo smeli madžarski državljani na podlagi potnega lista jemati s seboj v Jugoslavijo za 500 Din madžarskih pengov.

Sedmega avgusta 1932 proslava 10letnice koe na Klopnem vrhu!

Mariborski teden

PROGRAM PRIREDITEV IN RAZSTAV

Odbor, ki vodi priprave za prireditve »Mariborskega tedna«, je sedaj sestavil dokončni program, ki dokazuje, da gre za veliko akcijo obsežnega stila. Po tem programu bo lahko dobil vsak nekaj, domačin, okoličan in tujec.

Teden bo odprt dne 6. avgusta ob 19.20 zvečer s streljanjem s topi in piskanjem vseh siren v mestu. Ob 20.30 bo v parku otvoritveni koncert s slavnostno bengalično razsvetljavo. V nedeljo 7. bo ob 7. uri zjutraj budnica vseh mariborskih godb, ki bodo korakale s periferije proti središču mesta. Ob 9. uri bo slavnostni sprevoz skozi mesto; sodelovalce bodo vse sportne organizacije in godbe. Na Glavnem trgu bo poklonitev pokrovitelju prireditve, nato pa koncert. Ob 11. uri bo slavnostna seja častnega in prireditvenega odbora, in sicer v mestni posvetovalnici. Ob 15.30 bo pohod Sokolov na novo telovadišče v magdalenskem predmestju; nato otvoritev, nastopi in veselica, ob 20. uri pa zopet koncert v parku.

V ponedeljek 8. bo ob 20. uri koncert v parku; v torek 9. ob 18. uri veslaška tekma na Dravi, v Kaferjevem kopališču; sodelovala bo godba; ob 20.30 pa mednarodna nočna nogometna tekma v Ljudskem vrtu, česar Maribor še ni videl. V sredo 10. bo ob 20. uri sokolska akademija na telovadišču v magdalenskem okraju, ob 20.30 pa zopet koncert v parku. V četrtek 11. bo ob 19. uri skupinski tek lahkih atletov s ciljem pri frančiškanski cerkvi, kjer bo svirala godba; ob 20.30 pa bo velikanski koncert godb na pihala v mestnem parku. Nastopili bosta pomnoženi godbi »Sloge« iz Ljubljane in »Drave« iz Maribora. V petek 12.

bo ob 19.30 uri na Slomškovem trgu odkritje spominske plošče padlim vojakom. V soboto 13. bo ob 19.30 koncert fanfar na kupoli Mestne hranilnice in na terasi Hranilnice dravske banovine, ob 20.30 pa bo premiera Smetanove komične opere »Prodane neveste« na Trgu svobode.

V nedeljo 14. bo ob 7. uri budnica, ob 11. uri promenadni koncert v parku, ob 15. uri ljudska veselica v kopališču na Mariborskem otoku z raznimi atrakcijami in koncertom, zvečer tudi z bengalično razsvetljavo in slikami velikanskega obsega. Pokazali se bodo najnovejši pirotehnični izumi, ki bodo prava pravcata senzacija. Na praznik 15. bo ob 10. uri promenadni koncert v parku in razdelitev spominov na »Mariborski teden« v kavarni »Park«; ob 14. uri bodo na Tez-nem velike konjske dirke; ob 20. uri bo repriza »Prodane neveste« na Trgu svobode, po predstavi pa poslovljni večer v vseh lokalih in razdelitev nagrad za poldansko dirko v hotelu »Orel«.

Ves čas »Mariborskega tedna« pa bodo tudi sledeče razstave: Od 13. do 15. avgusta vsak dan od 8. do 18. ure v skladišču pivovarne »Union« v Razlagovi ulici razstava konj ameriške pasme; od 6. do 15. avgusta od 8. do 13. ter od 14. do 17. ure v gozdarski šoli v Vrazovi ulici št. 5 gozdarska razstava; od 6. do 15. avgusta od 9. do 13. in od 14. do 17. ure v »Vesni« v Aškerčevi ulici razstava »Dom in ženska domača obrt«; od 6. do 15. avgusta od 8. do 13. ure v Mestnem muzeju v Cankarjevi ulici zgodovinska razstava najnovejših izkopanin; od 11. do 15. avgusta od 10. do 18. ure v meščanski šoli v Krekovi ulici aeronavtična razstava, jadrsko letalstvo.

Večerni promenadni koncert.

Drevi bo v mestnem parku večerni promenadni koncert. Začetek koncerta, pri katerem bo igrala vojaška godba, bo ob 20. uri.

Vreme.

Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno in spremenljivo vreme. Včeraj je bilo po vseh krajih v državi lepo vreme, ki pa se je spet poslabšalo. Najvišja temperatura je znašala včeraj v Mariboru 29 (najnižja 18), v Ljubljani 30, v Zagrebu 29, v Beogradu 28, v Skoplju 31 in v Splitu 27 stopinj. Davi ob 7. uri je kazal barometer v Mariboru pri 21 stopinjah 739.7, reduciran na ničlo pa 737.2; ob 11. uri dopoldne je zlezlo živo srebro v toplomeru na 29.4 stopinj.

Riziko dela.

Včeraj popoldne je doletela voznika Alojzija Keberla, zaposlenega pri mestnem gradbenem uradu huda nesreča. Pri popravljanju traktorja mu je zdrknilo kolo na desno nogo in mu jo zlomilo pod kolonom. Ponesrečenega šoferja so morali spraviti z rešilnim avtom v bolnišnico.

Ponesrečena kolesarka.

Na Tomšičevi cesti se je sinoči ponesrečila hišnica Karolina Gselmanova. Padla je s kolesa tako nesrečno, da se je hudo poškodovala na levi roki in desnem kolenu. Iskati je morala pomoči v bolnišnici.

Zasačen tihotapec.

Redar, ki stoji na Vodnikovem trgu, je včeraj popoldne okoli 15. ure opazil nekega mlajšega moškega z nabasanim nahrbtnikom, ki se je sumljivo oziral in vedel kot bi na nekoga čakal. Pa je stopil bliže in ga vprašal, kam in kod? Fant je bil presenečen in ni vedel pravega odgovora. Zato ga je redar povabil na stražnico, kjer so ugotovili fantovo ime in pregledali nahrbtnik, v katerem so našli precejšnjo zalogo vžigalnikov. Pri nadaljnih preiskavi so našli pri fantu okoli pasu posebno napravo, v kateri je tudi nosil vžigalnike in kresilne kamenčke ter večji znesek denarja. Pri zaslišanju na policiji je fant izpovedal, da je kupil vžigalnike od nekega Pušiča v Avstriji in da jih je nesel nekam na Pristan, kjer jih pa dotičnik, kakor sta bila dogovorjena, ni hotel prevzeti. Fantu so denar in vžigalnike zaplenili, njega pa izročili finančni oblasti.

Kje naj prebijem svoj dopust? — V mestnem parku v kavarni »Park«.

»Franz Josefova« grenčica odstranjuje v želodcu in črevesju nabrane zaostanke prebave in prepreči v mnogih slučajih, da se pojavi vnetje slepiča. Najznamenitejši zdravniki tega stoletja so se posluževali »Franz Josefove« vode pri možeh, ženah in otrocih z največjim uspehom. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Aretacije.

Aretirani so bili: Anton K. in Ivan Š. radi potepuštvu, neka Vera Š. radi tajne prostitucije, Karl K. pa radi poškodbe tuje lastnine.

Nezgoda drvarja.

Na Smolniku se je pri podiranju drevia pripetila nezgoda 38-letnemu drvarju Jakobu Ledi. V hipu, ko je zamahnil s sekuro, mu je spodrsnilo in se je vsekav v levo roko. Prepeljati so ga morali v mariborsko bolnišnico.

Napad v Stoprcih.

Ko sta se nedavno popoldne vračala proti domu skozi gozd Jožef Pinaza in Franc Rampret, oba iz Stoprcv, sta ju napadla Alojz Vtič in Franc Drogenik iz Grdine. Vtič je šel z odprtim nožem nad Pinozo ter ga mislil zabosti v hrbet. Ta pa se mu je še pravočasno umaknil, tako, da mu je Vtič prerezal le suknjič in telovnik. Rampret je pa zadobil težke poškodbe s kolom. Oba napadalca sta hitro pobegnili v bližnji vinograd, priznavata pa svoje dejanje, izgovarjajoč se na popolno pijanost. Za svoje junaštvo bosta prejela zaslužen kaznen.

Razbojniški napad pri Hajdini.

Niso se še pomirili ljudje radi zverinskega umora pastirice Marije Kmetečeve, ko je postal te dni žrtev napadalcev tudi hajdinski delavec Ivan Weisbacher. Pot proti domu ga je vodila skozi gosto šumo, kjer ga je iz zasede nenadoma napadel neznan moški, ter ga nevarno ranil na obrazu. Napadenec, sluteč še večjo nesrečo, se je napadalcu s silo iztrgal iz rok ter močno krvaveč zbežal proti Ptuj. Prijavil je zadevo orožništvu, ki pa je takoj izvedlo racijo, napadalca pa ni izsledilo. Weisbacherja so morali sprejeti v ptujsko bolnišnico, kjer se sedaj zdravi.

Ponarejevalci denarja v ljubljanski okolici.

Včeraj je prišla ljubljanska policija na sled nevarnim ponarejevalcem sto in tisočinskih bankovcev in izsledila v bližnji ljubljanski okolici dve taki družbi. V Suhem dolu pri Ljubljani je policija našla delavnico za ponarejevanje bankovcev. Tam je zaplenila razne pri-

Pri boleznih srca in poapnenju žil, nagnjenosti h krvavitvam in napadih kapl zasigura »Franz Josefova« grenčica lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih cevi so izkazala, da služi »Franz Josefova« voda posebno dobro starejšim ljudem. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

prave, kemikalije in druge tehnične pripomočke. Blizu Moravč je pa izsledila zakladnico, v kateri je našla za približno 400.000 Din falzifikatov. Zaplenjeni falzifikti so mojstrsko izdelani in se le malo razlikujejo od pravih. V Spodnjem Brniku je policija odkrila drugo tako delavnico in zaplenila ves inventar in okoli 20 stodinarskih bankovcev. Po dosedanjih ugotovitvah družbi nista bili v ožjih stikih. Policija neprestano nadaljuje preiskavo in je doslej aretirala že 9 ponarejevalcev in razpečalcev ter jih spravila pod ključ.

Studenci pri Mariboru

Sestanek okrajnega odbora Kmetijske družbe. V nedeljo dopoldne je bil v tukajšnji občinski pisarni pod vodstvom predsednika gosp. Mikeka in ob udeležbi zastopnikov okoliških občin sestanek okrajnega kmetijskega odbora za vso okolico. Na dnevnem redu so bile razne ekonomske zadeve kmetov in posestnikov, posebno dolga debata se je pa razvila radi zadolžitve naših kmetov in posestnikov. Sklenilo se je, da je treba vprašanje kmečkih in posestniških dolgov čim prej rešiti, kajti drugače preti marsikomu popolna propast. Izvoljen je bil tudi nov odbor, ki je tako-le sestavljen: predsednik g. Leopold Habjančič iz Radvanja, podpredsednik g. Peter Zorko iz Pekar, tajnik pa g. Rudolf Omulec iz Studencev. Novi odbor ima nalogo, da razne kmečke zadeve natančno prouči, poda zadevna poročila ter izvede zadevne intervencije.

Rdeči križ je imel pretekli teden redno sejo, na kateri so se obravnavale razne tekoče zadeve in bodoče prireditve.

Nočna vaja naših gasilcev. Ta teden bodo naši gasilci izvedli veliko nočno vajo. Vaja bo pokazala, v kolikem času bi v primeru ognja prihiteli naši gasilci na pogorišče.

Smrtna hosa. Umrla je v 62letu starosti gospa Elizabeta Ferševa, mati načelnika studenskega Sokola br. Lojzeta Feršca. Na zadnji poti jo je spremljalo poleg številnega občinstva tudi celotno Sokolsko društvo Studenci. Sokolski pevski zbor ji je zapel pod taktirko br. Kavčiča žalostinki »Vigred« in »Človek glej«.

Narodna obrana v Studencih ima v petek ob 17. uri reden sestanek v Sokolskem domu. Pridite vsi, ker so na dnevnem redu važne zadeve!

Slovenska Bistrica

Ustanovni občni zbor strelske družine v Slovenski Bistrici.

Včeraj ob 20. uri je poveljnik naše posadke in odbornik strelskega okrožja v Mariboru, gospod major Pojč, otvoril ustanovni občni zbor strelske družine v Slov. Bistrici, katerega so se udeležili kot zastopniki mariborskega okrožja dr. Vauhnik, Slavko Reja in stotnik Stojadinovič, domačinov pa, ki so vsi pristopili kot člani, je bilo preko 40. Dr. Vauhnik in Slavko Reja sta v lepih besedah orisala pomen in delovanje strelskih družin sploh ter posebno v mariborskem okrožju. Po 10 minutnem odmoru je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik poveljnik mesta v Slovenski Bistrici major Kazimir Pojč, podpredsednik dr. Simon Jagodič, tajnik Branko Mondini, blagajnik Ivan Valant, vaditelj podporočnik Prodanovič, gospodar Zmagoslav Kristan, dr. Josip Pučnik, grof dr. Ferdinand Attems, Janko Peče, Drago Regoršek, Maks Caf, Ignac Bok, Ivan Žuraj, dr. Zemljič in Miloš Tajnik. Odbor je bil soglasno sprejet in burno pozdravljen. Odposlani sta bili vdanostni, odnosno pozdravni brzojavki kralju in Zvezi strelskih družin.

† Jakob Versolatti.

V Slovenski Bistrici je preminul v visoki starosti 84 let stavbenik g. Jakob Versolatti. Kot navaden polir se je pokojnik pred 53 leti naselil v Slovenski Bistrici, kjer si je z delavnimi pridobil precejšen ugled. Blag mu s. 5min!

Pismo z Jadrana

IZ POČITNIŠKE KOLONIJE V KAŠTELU LUKŠIČU.

Zadnjič smo obljubili, da bomo poročali, kako je bilo na žegnanju v Kambelevcu. Obljube žal ne moremo izpolniti, ker se je pojavila tam neželjena bolezen ter nam je bila udeležba prepovedana. Kambelevčani so letos sami uživali dobrote, ki so jih prejšnja leta delili z lukšiški romarji. Očividci so nam pripovedali skoraj neverjetne stvari o praznovanju. Marsikateri izmed nas si je zaželel, da bi ga opisali po smrti v hrvaški koledar, če bi bil proglašen za svetnika.

Neuspeh pri našem romanju nam pa ne jemlje poguma, da ne bi zapisali še katere o naši koloniji. Prav dobro vemo, da bo zanimalo mamice, kaj počnejo njihov ljubljenci.

Kopanje in solnčenje sta naši vsakdanji opravili. Večina jih zna že plavati. Med njimi tudi ni več nikogar, ki bi še dvomil o slasti morske vode, o čemur je bilo v vlakcu mnogo debate. Marij in Arnolt sta povsem celinska svetnika, ker ne marata morske vode. Zdi se mi pa, da sta največkrat mokra, seveda po zaslugi drugih. Bonči je napredoval tako daleč, da plava brez rešilnega pasu. Pri plavalnih tekmah, ki bodo ob zaključku, se bo prav gotovo častno odrezal. Če bo prišel v Maribor z dalmatinsko čepico, vedite, da je odnesel prvo nagrado. Črni so ko za morci. Žoga jim je najljubša igra v vodi in na suhem. Imamo nekaj prav navdušenih nogometašev, med njimi si je Marij v hudi konkurenci s Karlom priboril naslov najboljšega vratarja. Prav radi pa igrajo tudi odbojko. Iz odevi napravljajo šotore in prireajo indijske igre. To je huda zadeva! V gozdčku nastaja nemir, krik in vik, da je joj. Dobro, da nima nihče izmed nas slabih živcev, nikoli bi ne ozdravel. Docela neverjetno se vam bo zdelo, če vam povem, da potujejo po našem gozdčku karavane. Dečki znajo narediti kamelo, razen tega pa še zveri, da je človeka včasih kar strah. Vse pa le zato, ker so dečki zdravi in veseli ter v igrah dokaj iznajdljivi.

V petek jutraj smo opazili na nekem drevesu lepak, ki nam je oznanil, da pripravljajo dečki večerno zabavo. Razvaja se je točno po sporedu. Razen kolonistov so bili zastopani tudi dalmatinski otročaji in marsikak radovednež, ki se rad smeje zastoni. Vstopnine ni bilo; morda so upoštevali gospodarsko krizo ter so hoteli z zabavo lajšati le današnje gorje. Na sporedu so bile telovadne točke, razne cirkuške akrobacije, plesi — in zopet smo videli kamele. Tudi Avgusti so nastopali, nočemo jih imenovati; sirote so itak že med kolonisti žrtvovali svoja imena, čemu neki naj bi prišlo to še v širšo javnost. Predstava je uspela prav do-

bro, v zadovoljstvo občinstva, in pravijo, da bo kmalu druga, z novim programom.

Preden zvečer zaspimo, pripovedujejo dečki razne pravljice in pripovedke. Z veseljem ugotavljam, da se nekateri prav pridno poslužujejo mladinske književnosti. Mnogokrat se nam ježijo lasje in nas navdaja groza. Pomislite, v temi govore o smrti, hudobcih in o strahovih. Vse to bi ne pomenjalo ničesar, ko bi molčale nočne ptice. Pa ta nesrečni »čuk, čuk« na naši cipresi neprestano potrjuje pravilne resnice. Ob takih prilikah se navadno stisnemo v posteljah. Zjutraj pa smo navadno prav udobno raztegnjeni, saj tudi nas vročina »razteza«. Pri udobnosti prekaša Bogdan prav vse. Vsako uro zavzema novo lego, včasih celo nasprotno od nas, noge tam, kjer naj bi bila glava. Nam se je zdelo čudno, njemu pa prav nič. Rekel je, da spi tudi v Mariboru tako. Odslej se tudi mi ne čudimo več: če ga obračajo mariborske saba, kako neki ga ne bi okrenila jadranska burja ali široko.

V prvem nadstropju imamo sstanovačca, ki nas vznemirja, večkrat do ogorčenja, s svojim smrčanjem. Radi enega jih osemnajst ne more spati. Pod milim nebom smo se zbrali in sklenili z njim naslednjo pogodbo: Ko nas bo zopet zbudil, bomo zbudili njega. Medtem bomo mi zaspali in bo on bebel. — Na ta način se izmenjavamo. Če upoštevamo številno razmerje, je on še vedno na boljšem. 1:18, pa iste pravice, je vsekakor človekoljubna pogodba med njim in nami. Sicer pa moramo priznati, da se je že precej popboljšal in pričakujemo njegove pridružitve k enotnemu spanju.

Doslej smo govorili o spanju. Prijetna zadeva! Bolj trda pa je z vstrajanjem. Je že tako, človek je podvržen zakonu vztrajnosti. Spremeniti smer, ni tako lahko, posebno še, iz vodoravne v navpično. To je težek problem, s katerim se ukvarja današnja tehnika. Pri nas ga rešujejo nagajivci. Zjutraj kar preže, kje bi se dalo koga potegniti za noge iz postelje ali pa ga še bolj odeti. Na ta način se že zjutraj močno razgibljuje in zajtrk jim pošteno tekne. Ga. Ravterjeva ga ima pripravljeno že ob 7. uri. Kljub veliki skrbi in delu vzdržuje red, snago in skrb za točnost. Dečki jo imajo zelo radi. Že pri zajutruku jim zašepeče na uho, kaj bo za obed. Takrat se jim razjasne lica in vse dopoldne so židane volje. Dečki, zlasti revni, se bodo pač spominjali prijetnih dni na Jadranu. Ge. Ravterjevi se bodo pač lepo zahvalili, saj drugega ne zmorejo. Njej pa bo to gotovo v popolno zadostje. Njena materinska skrb za deco, bo poplačana s hvaležnostjo otroških src, ki so mi naročila, naj se je spomnim v

Učite se pravilno solnčiti

Nivea-cremo ali oljem

To se pravi, nikdar ne solnčiti mokrega telesa in vedno poprej telo nadignite. S tem zmanjšate nevarnost bolečine povzročajoče solnarice, obenem pa dobite lepo zagorelo kožo, — tudi pri oblačnem vremenu. Nivea-crema in Nivea-olje sta nenadomestljivi. Ni na celim svetu druge kreme ali mila za negovanje kože, ki bi vsebovala Eucerit, na katerem temelji edinstveni učinek. 40-t

Nivea krema: Din 5.— do 22.—
Nivea olje: Din 25.— do 35.—

Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. d. o. j., Maribor

»Večerniku« in ji v njihovem imenu zakličem krepki: »Živela!«

Med kolonisti so tudi fantje iz neodrešene Koroške, ki uživajo blagodejen vpliv morskega zraka in tople jadranske vode. Prijazno je občevanje med bratci, zlasti ob pripovedovanju pokrajinskih pripovedk.

Mnogo zanimivega pa vam bomo še povedali, ko se bomo vrnili v Maribor, v torek, dne 2. avgusta ob 18. uri na glavnem kolodvoru.

S. M.-n.

Sport

Mednarodni teniški turnir v Mariboru.

Jutri, v petek 29. t. m. se prične na teniških igriščih SK Rapida mednarodni teniški turnir, na katerem bodo sodelovali najboljši igralci iz Zagreba, Ljubljane, Celja, Gradca in Maribora.

Nov svetovni rekord v skoku s palico.

Ameriški rekorder v skoku s palico M. Graber, ki je postavil pri izločevalnih tekmah olimpiade s 4.367 m nov svetovni rekord.

Medklubski odbor LNP, službeno.

V nedeljo 31. t. m. bodo sledeče tekme: ob 15.30 prijateljska tekma SK Železnica, rezerva:SK Rapid, rezerva; ob 17.30 kvalifikacijska prvenstvena tekma SK Železnica I:SK Rapid I. Obe tekmi bosta na igrišču ISSK Maribora. Službujoči odbornik g. Knez. Tajnik.

Odbor za delegiranje sodnikov pri MOLN, službeno.

Prijateljsko tekmo rezerve SK Železnica:SK Rapid sodi g. Skalar. Sodnika za prvenstveno tekmo SK Rapid:SK Železnica delegira odbor za delegiranje sodnikov pri LNP; za stranska sodnika se delegirata gg. Kopič in Vidovič.

Iz LNP.

Obveščajo se klubi LNP o naslednjih objavah Jugoslovanske nogometne zveze: Vse prošnje, ki jih klubi pošiljajo ministrstvu za fizično vzgojo naroda, morajo biti predpisno kolkovane. Prepise teh prošenj morajo klubi preko podzveze poslati JNS. Nadalje se obveščajo klubi, naj pošiljajo prošnje za gostovanje tujezemskih klubov preko lokalnih kompetentnih državnih oblasti na ministrstvo za zunanje zadeve, a prepis prošnje preko podzveze JNS.

Novi svetovni prvak Sharkey se bo v kratkem boril za naslov svetovnega prvaka z Mickeyem Walkerju. V septembru pa bo zopet borba med Schmelingom in Sharkeyem v New Yorku.

Sokolstvo

Tekme v odbojki.

V nedeljo 31. t. m. se bodo nadaljevale tekme v odbojki na letnem telovadišču v Limbušu. Začetek tekem bo ob 14. uri.

»Pogodba« na razvanjskem sokolskem odru.

Sokolska četa v Razvanju uprizoni v nedeljo 31. t. m. ob 15. uri v razvanjski šoli gledališko igr »Pogodba«. Prisrčno vabljeni sosedna društva in prijatelji podeželskega odra! Zdravo!

Ghetto večnega Rima

Iz zgodovine rimskih Židov.

V prvih časih Rima so se razprostirala med obalo Tibere in današnjim »Gianicolom« nezdružena močvirja. Tja je senat navadno pošiljal one, ki so se upirali njegovi volji in oblasti. Včasih so pa tam dokončali pot svojega življenja tudi sužnji in siromaki, ki so potem tam kmalu oboleti in umrli. Senat je bil prepričan, da počenja prav in deli tako odpadke človeštva od višje meščanske kaste. Tu, v tem delu Rima, določenem najnižjim slojem, h katerim si meščan nikoli ni upal in se jih je po možnosti ogibala še cesarska policija, so se nastanili tudi prvi Židi, ki so bili pregnani iz svoje domovine Palestine. Njim so se pozneje pridružili še oni, ki so prišli za njimi. In dasi so se Židje, ki so prišli poslednji, utaborili v gozdčku Nimfa Egeria, ukvarjajoč se z najnižjimi posli in posedujoč le košaro za svoje stvari in mrežo za spanje, je prava židovska naselbina, osrednja točka njihove kolonije, ostala vedno ona nezdružena močvara. Ostali pa so tam v prvi vrsti radi tega, ker so bili v bližini obale, ob kateri so pristajale grške in feničanske ladje in kjer so najlažje trgovali.

Tako je postal Rim glavno mesto vseh Židov v Evropi in v Transtiberiji so se osnovala mnoge židovske šole in tam je nastalo tudi prvo njihovo sodišče. V bližini cerkve sv. Cecelije so Židje zgradili celo svojo sinagogo, prvo židovsko sinagogo na naši celine. Med tem pa, ko je

naselbina ostala še dolgo siromašna, se je sinagoga vedno bolj polepšavala. Njena notranjost je bila okrašena z marmornatimi dekoracijami, preprogami, pa tudi z zlatom in s srebrom, ker Židom ni manjkalo ne denarja ne pobožnosti. Nekateri so postali celo bogataši, katerim so bili dolžni najplemenitejši in najuglednejši Rimljani.

V tem siromašnem predmestju Rima so se pričeli zbirati tudi prvi apostoli nove krščanske vere. Tudi sv. Peter, ki je prišel v Rim oznanjati Kristov nauk, se je nastanil med Židi. Ob začetku srednjega veka, ko se je židovska kolonija znatno zmanjšala, so jih pa Rimljani gledali bolj neradi kakor v prvih časih, toda bili so tako navezani na svoje siromašno predmestje, da se niso umaknili. Stiskali so se okoli sinagoge in v njenem podzemlju so napravili tudi katakombe, popolnoma podobne krščanskim. Neka cesta je dobila l. 1219. celo ime »Rua Judeorum«, a legenda pripoveduje, da se je tudi stara cerkev sv. Salvatorja imenovala »Curti Judei«, ker je stala tik židovske naselbine.

Pozneje so se Židje iz raznih razlogov raztepli po ostalem mestu, med tem ko so se mnogi kristjani pomešali z njimi v dotlej docela njihovih siliščih. Nekateri Židje so si sezidali velike palače tik krščanskih cerkva. Radi tega je papež Evgen IV. l. 1442. zopet uveljavil stare postave Aleksandra III., sprejete na lateranskem koncilu, po katerih je bilo Židom ukazano, da morajo živeti popolnoma lo-

čeno od kristjanov v docela svoji četrti. Toda papež je izdal svoj nalog iz Florence, kjer je moral živeti po upor proti njemu v Rimu, zato je razumljivo, da se Židje zanj niso veliko brigali. In ko se je papež Evgen IV. zopet vrnil v Rim, se mu je zdelo celo najboljšo odpuščati onim, ki ga niso poslušali. Boljšega uspeha ni imel niti papež Nikolaj V. niti papež Klement III., tako da so bili Židje do nastopa papeža Pavla IV. prodrli že v vse mestne dole. Toda papež Pavel IV. je sklenil energično uveljaviti svojo voljo in je dne 15. julija l. 1555. izdal najstrožjo odredbo in poveril nekemu škofu nalogo, da jo takoj izvede. Naročilo je izvršil tako strogo, da so bili teden dni potem že vsi Židje v svoji četrti, obdani z visokim zidom in docela osamljeni. Žid je imel le dvoje vrat za prihod in odhod v naselbino.

»Tako je nastal rimski »ghetto«, ki je dobil ime kakor trdijo nekateri po skrajšani italijanski besedi »borghetto« (malo mesto), kakor zagotavljajo drugi pa po židovskem izrazu »ghett«, kar pomeni oddelitev, odstranitev. Naravno, da so se Židje temu upirali in neki David Ascoli je objavil v obrambo Židov celo pismeni protest in je bil zaradi tega obsojen na dosmrtno ječo. Pa niso se protivili le Židje, ampak tudi nekateri kristjani, ki so morali prepustiti svoja zemljišča in hiše za ustanovitev »ghetta«. Papež jih je s silo prisilil, da so utihnili.

Meje, katere je postavil papež Pavel IV., so bile pretesne za naselitev vseh Židov, zato so se morali židovi že kmalu

razširiti. Istočasno so bila napravljena še trojna vrata, dočim jih je bilo za časa papeža Leona XII. že osem. Ta vrata so stražili posebni čuvaji, ki so pazili na Žide in zapirali vrata eno uro po »Zdravi Mariji«. Ostala so zaprta do zore. Oni, ki so hoteli ostati v mestu preko določene ure, so morali dobiti posebno dovoljenje. Papeža Martin V. in Sikst V. pa sta bila napram Židom nekoliko prijaznejša in sezidala sta jim nove hiše. Kristjani ponoči niso smeli v »ghetto«; če so se pregrešili, so bili strogo telesno kaznovani. Glavni vhod je vodil od židovskega trga do Mercatella, kjer so imeli Židje svoje trgovine. Tu je bilo najprometnejše središče »ghetta« in tja so prihajali tudi kristjani, dasi je papež Gregor XIII. to prihajanje brez posebno važnega razloga prepovedal.

Mračna in ozka ulica je spajala Židovski trg s trgom sinagoge, kjer se je v šolah vsak dan čitalo Sveto Pismo, da se izobrazijo bodoči rabini in kjer so se Židje tudi zdravili; kajti v krščanske bolnišnice niso smeli. Sinagoga, zunaj pusta, je bila znotraj silno bogata. Zelo dragocena so bila tudi oblačila duhovnov. Najzanimivejša ulica pa je bila le »Rua«, kjer so stanovali najbogatejši Židje. Ostalo je bilo bolj nezdruženo silišče siromakov. Ko pa je po dolgih stoletjih papež Pij IX. porušil okoli »ghetta« zid, se Židje niso kdo ve kako poslužili svobode. Ostali so večinoma še naprej v svoji četrti. Vidimo jih tam tudi še dandanes, dasi so močno pomešani s kristjani. Tam žive, trgujejo in umirajo...

VOHUNI

Iz tajnih arhivov.

Toda Marthini karijeri je predčasno napravila konec njena častihlepnost; bila je namreč tako nepredvidna, da je namignila nekemu Wietu s čem se pravzaprav peča. Ta človek je bil propadel sin nekega francoskega konzula iz Genove; njegovi starši so ga zavrgli in je sedaj sam mora gledati, kako se bo preživel. Ker je bil soudeležen pri nekaterih čudnih poslih, so ga aretirali. V upanju, da bo dobil miljejšo kazen, je izdal lepo umetnico s padalom. Ko so jo aretirali in zaslišali, je vse priznala in vso krivdo zvalila na svoje angleške tovariše, katere so tudi aretirali. V Marthini prtljaji so našli nevidno črnilo in mnogo listin, katere je bila pri obisku raznih letališč in luk izmaknila. Razen tega so našli tudi sredstvo, s katerim so to črnilo lahko napravili vidno.

Vsa stvar je vzbudila v Parizu precejšnjo senzacijo, časopisi pa so krepko zabavljali nad angleško perfidnostjo. Javno mnenje je bilo ogorčeno nad tem, da pošilja prejšnji zaveznik vohune v Francijo, ki naj bi izvohali razne tajne. Popolnoma pa so zamožčali, da je Francija delala isto, če se je le mudila prilika. Medtem pa se je

Moreuil veselila nad tem, da je predmet splošne pozornosti in da je postala znana in slavna. Mirno je čakala na zaslišanje po uradnih, ki so vso zadevo preiskovali in je ostala popolnoma brezbržna, ko so ji namignili, da jo čaka dolgoleten zapor.

Toda to namigavanje se ni uresničilo. Angleški poslanik je, kot je to bilo običajno, ugotovil, da gospodje Leather, Philips in Fischer niso nastavljeni angleškega tajnega urada in da so delali na lastno pest. Toda francoski protivohuni v Londonu so zatrjevali, da lahko dokažejo zveze teh ljudi z angleškim tajnim uradom. Časniki so ta dejstva priobčili in s tem povzročili ogromno ogorčenje med ljudmi. Francoska vlada se je končno zbalala, da bi ta neljubi dogodek lahko motil dobre odnose z Anglijo in so v interesu obeh držav vso stvar na tihem uredili.

Na migljaj vlade so časopisi ugotovili, da je prevelika vnema policije in naravnost bolešno častihlepnost Mlle. Moreuil bilo vzrok, da je prišlo do tako neljube pomote. Natančna preiskava je dognala, kako nedolžna je bila v resnici vsa zadeva.

Marthe Moreuil so izpustili iz zapora in izročili njenim staršem, trojico Angležev pa so spremili do obale in jih vkrcali

li na prvi parnik, ki je odplul v Anglijo. Nehote so imeli veliko srečo, kajti po zakonu bi jih bil moral doleteti dolgoleten zapor.

Rdeča dežela.

Bil je nekoč komunist, ki je obžaloval svojo pripadnost k komunizmu. Pri svoji stranki je bil v zelo visokem položaju in bil je ustanovitelj mladokomunistične lige v svoji deželi; bil je tudi tako dragocen in cenjen član svoje stranke, da so ga nekega dne poslali kot delegata v Moskvo. Z velikim navdušenjem je šel na pot, toda vrnil se je potr in rdeča nevarnost, ki je grozila Evropi, ga je navdajala z največjo skrbjo.

To, kar je videl v Moskvi, ga je prepričalo, da imajo vladarji Kremlja kaj malo simpatij za delavce drugih dežel. Zanje je proletarijat le sredstvo za doseg njihovih ciljev, da bi z njegovo pomočjo razširili gospodstvo Moskve po vsem svetu. Ako je delavstvo zapadne Evrope radi njih trpelo in čakalo, so se za to prav malo brigali, samo da je njihova stvar bila zmagovalna.

To odkritje je napravil naš komunist, katerega bomo imenovali X. Obdržal pa je jasno glavo za časa svojega bivanja v Moskvi, in to je bila njegova sreča. Sicer bi bil postal žrtev obžalovanja vredne nesreče ali pa bi bil na kak drugačen

skrivnosten način izginil, kot so baje izginili drugi, ki so postali rdeči stvari nezvesti. Moskva kaj na kratko postopa z garjavnimi ovcami. Tako pa ni nanj padel nikak sum in so mu dovolili, da je proučeval državno ureditev sovjetske republike in je celo spoznal njihov tajni poročevalski urad. Do neke stopnje so ga na ta način seznanili z načrti, po katerih je hotela Moskva osvojiti svet.

Vohunstvo je postalo povprečnemu Rusu druga narava, kajti skozi mnogo generacij je bil obdan od mreže vohunstva. Angleži imajo le temen pojem o razmerah caristične Rusije, kjer je nadzorovala »Ohrana« vsakdanje življenje najbrezpomembnejšega državljanja. Politične osebnosti, plemstvo in člani carske družine pa so bili še posebej po noči in po dnevu nadzorovani. Celotaj najznamenitejši dogodke v njihovem življenju so vohuni vsak dan poročali šefu politične policije.

Ako se je kdo spustil v brezpomemben razgovor s kakim sumljivim osebo, je bil to prestop, ki je lahko povzročil najusodnejše posledice in se je lahko končal s preganjanjem v Sibirijo. To rigorozno nadziranje s strani carske vlade je bilo razširjeno tudi na podanike, ki so potovali v tujino, o čemer nam priča naslednja zgodba.

Ottawa, glavno mesto Kanade

OD NASELBINE PUŠČAVNIKA DO DRŽAVNEGA SREDIŠČA.

Zastopniki vseh delov prostranega velikobritanskega imperija so se dni zbrali na konferenci, da rešijo najnujnejša tekoča vprašanja sedanjosti in bližajoče bodočnosti.

Zbrali pa se niso v glavnem mestu imperija, v prestolnem Londonu, temveč v glavnem mestu severnoameriškega dominiona Kanade, v Ottawi, o katerem vemo pri nas komaj kaj več kakor to, da eksistira. Mala več vemo pa tudi o ogromni Kanadi, kjer je prostora še za stotine milijonov ljudi, o tej deželi bodočnosti in nedoglednih razvojnih možnostih.

Okoli leta 1826. je živel tamkaj, kjer je sedaj Ottawa, en sam človek. Bil je puščavnik, kajti daleč naokrog ni imel sosedov. Naselil se je ob reki Ottawi, in prodal pozneje ves desni breg reke za 200 dolarjev. Na tem bregu je osnoval leta 1832. polkovnik By, ki je zgradil znani Byjev prekop, mesto Bytown. Že nekaj let po ustanovitvi se je pričela nova naselbina naglo razvijati. Ogromna lesna industrija je pripomogla, da je Bytown kmalu narasel na 10.000 prebivalcev. Postal je radi osrednje lege glavno mesto in dobil je novo ime Ottawa. L. 1865. je bilo v Ottawi zgrajeno prvo državno poslopje, l. 1867. je bil osnovan dominion Kanada, in nekdanje mesto drvarjev je

postalo središče ogromnega ozemlja, raztezajočega se od Atlantskega do Tihega oceana.

Reka Rideau, pritok Ottawe, deli mesto na dva dela, v gorenje in dolenje mesto, ki sta združeni z velikim visečim mostom. Lega Ottawe je krasna, morda najlepša v vsej ogromni in lepi Kanadi. Na dolino reke Rideau je iz mesta krasen pogled. Na Barrack Hillu, ki se dviga 45 m nad mestom, je v novogotskem slogu zgrajeno krasno vladno poslopje. Sežidano je iz svetlega peščenca in v njem so nameščeni senat, parlament, ministerialni uradi itd. Krasno poslopje je tudi knjižnica dominiona s preko 250.000 knjigami. Narodno palačo obdajajo veliki in krasni parki. Nadalje ima Ottawa dva velika muzeja, muzej »Victoria« in galerijo narodne umetnosti, observatorij, razstavne dvorane in ogromno farmo za preizkušanje koristnih rastlin in živali. Rideau Hill je sedež generalnega guvernerja. To je krasen grad, sežidan na gozdnatem pobočju poleg mesta.

Zima je v Ottawi zelo ostra. Reka Rideauja zmrzne, in razvije se živahen promet po ledu: seveda tudi sport. Ko pa led izgine, se pojavijo na reki Ottawi zopet ladje, ki prevažajo v prvi vrsti les,

kajti mesto Ottawa je še vedno središče vse kanadske industrije in trgovine. Mesto ima sedaj okoli 160.000 prebivalcev in je središče raznih industrij, livarn, cementarn, tekstilnih tovarn itd. Ottawa ima tudi obilo vseh vrst šol in univerz.

»Božanska Suzana«.

Suzane Lenglen, bivša teniške svetovna prvakinja, se vrača k sportu in že zopet pridno trenira. Ali bo nastopila kot amaterka ali profesionistka, še ni znano.

Spominjajte se CMD

Vseslovanski kongres narodnih noš v Ljubljani

V jeseni od 3. do 5. septembra t. l. bo v Ljubljani vseslovanski kongres narodnih noš, ki ga prireja poseben odbor ob priliki velesesejske razstave »Ljubljana v jeseni«. V zvezi s to revijo se pripravljajo v Ljubljani velike svečanosti, pri katerih so prijavile svojo udeležbo tudi močne skupine iz bratske Č. S. R. in Poljske.

Pričakuje se pa tudi velike udeležbe iz vseh naših jugoslovanskih pokrajin, tako, da bo to v resnici velika narodna manifestacija. Ljubljana s ponosom in veseljem pričakuje drage goste z juga, ki se udeležijo v svojih lepih pisanih narodnih nošah kongresa v Ljubljani.

Program kongresa je jako pester in zanimiv. Med drugim bo 4. septembra popoldne na velesesejski veliki reviji narodnih noš in sledečega dne posetijo udeleženci Bled, na večer pa se odpeljejo na Sušak, v Split, Trogir in Solin, kjer bo zaključek kongresa.

Prijave za udeležbo sprejemajo vse pisarne »Putnika« v državi, osebno naj se pa priglase posamezniki kongresnemu odboru, Ljubljana, velesesejski, kjer prejmejo vse nadaljne informacije in navodila. Zaprošena je četrtinska vožnja, ugodnost z dohodom v Ljubljano, na Bled, Jadran in nazaj.

Učenca sprejemem
v manufakturno trgovino. Karol Jančič, Maribor, Aleksandrova cesta 11. 2378

Prva mariborska zasebna kuhinja,
Slovenska ulica 28, katera deluje zopet pod znanim spretnim vodstvom, sprejema dnevno abonente. Se priporoča lasnica. 2306

Učenko s primerno šolsko izobrazbo
sprejme Vicel, Gosposka ulica 5. 2351

Predno vam bo kolo ukraden
javite pri »Kolozaščiti«. Kralja Petra trg 6, tel. 2506 2347

Lepo stanovanje,
veliko sobo in kuhinjo takoj oddam. Naslov v upravi »Večernika«. 2370

Krojaškega vajenca sprejemem.
Sternan, Sodna ulica 32. 2368

Mala hiša z vrtom
Din 14.000.—, trgovska hiša z vrtom Din 60.000.—. Pisarna Rapid, Gosposka ul. 28. 2380

Priprosto, čedno, opremljeno sobico
išče gospodična, celi dan odsotna. Naslov pustiti v upravi »Večernika«. 2377

Gostilna Robin
preje Polič, Studenci, lep senčnat vrt, prvovrstna vina po 6 do 8 Din, topla in mrzla jedila, se priporoča. Sprejmejo se abonenti. V soboto koncert. 3275

NOVO! Aleksandrova cesta 19!
(zraven prekajevalnice Benko). Okusni črni, beli in mlečni kruh; pecivo, keks, suhor. I. marib. delavska pekarna. 2162

Denarnice za kovani denar
v veliki izbiri pri Ivanu Kravosu, Maribor, Aleksandrova c. 13. 2301

Britje 2, striženje 4.
Samo pri »Franko«, Mlinska 8. 2364

Novo kolo za 980 Din,
z mušnjami, izvanredno močno, z najfinejšimi gumami, original torpedo, sedež z dvojnimi fedrom, kompletan s pripadajočim orodjem, Tattenbachova ul. 1 I. 2367

Stanovanje
oddam s 1. avgustom. Studenci, Jurčičeva ul. 17. 2369

Dvosobno lepo, solučno stanovanje
oddam, Beogradska ulica 50. 2296

Dvosobno opremljeno stanovanje
s pritliklami iščem takoj. Najraje v pritličju s posebnim vvhodom po možnosti v bližini kolodvora. Kapelnik muzike 45 peš. polka, Melje. 2372

Gospoda sprejemem kot sostanovaica.
Židovska ul. 12 I. 2373

Stanovanje 3 velikih sob (80 m²)
(brez kuhinje) z lastno predsobo, vodo-vodom in toaletto, vse novo preslikano in pleskano se odda v centru mesta I. nadstropje začetkom avgusta. Posebno pripravno za zdravnika ali druge poslovne svrhe. Ponudbe pod šifro »Poslovni prostori center« na upravo »Večernika«. 2366

Na prodaj
dobro ohranjena politirana omara za obleke. Naslov pove uprava »Večernika«. 2376

Odvetnik
dr. Fran Irgolič
je svojo pisarno
preselil na Aleksandrovo cesto šte. 40
v palačo g. Vlahovič

Modne novosti
za dame in gospode ter
šiviljske potrebščine v
modni trgovini
ANTON PAŠ
SLOVENSKA ULICA

Naročnikom in čitateljem »Večernika« priporočamo le-le mariborske tvrdke, naše inserente:

JOS. MORAVEC
trgovina z gumijem, avtomobili in
tehničnimi potrebščinami
Maribor, Trg svobode št. 6
Delavnica Grajska ulica št. 2

Restavracija »UNION«
Franček Trafenik
Maribor, Aleksandrova cesta

Dolček & Marini
manufakturna trgovina
Maribor, Gosposka ulica 27

Karol Jančič
manufakturna trgovina
Maribor, Aleksandrova c. 11

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: RADIVOJ REHAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.